

DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2020.3(123).27
УДК 373.015.31: 796 (71)

Турчик І.Х.,
к.фіз.вих., доцент, доцент
кафедри теорії та методики фізичного виховання,
Дрогобицький державний педагогічний університет ім. І.Франка, м. Дрогобицьк
Чопик Р.В.
к.пед.н., доцент, доцент кафедри теорії та методики фізичного виховання,
Дрогобицький державний педагогічний університет ім. І.Франка, м. Дрогобицьк
Кізло Н.Б.,
доцент, доцент кафедри спортивних дисциплін та туризму,
Дрогобицький державний педагогічний університет ім. І.Франка, м. Дрогобицьк

ЗМІСТ ТА ОСОБЛИВОСТІ ІНТРАМУРАЛЬНОГО (ВНУТРІШНЬОШКІЛЬНОГО) СПОРТУ У США

Вивчення та узагальнення закордонного досвіду становить цінність для України, яка поставила перед собою завдання інтеграції в світову спільноту і може стати важливим джерелом ґрунтовного осмислення та творчого використання позитивних ідей у вітчизняній теорії та практиці фізичного виховання та спорту. У зазначеній статті проаналізований зміст та особливості організації інтрамурального (внутрішньошкільного) спорту у США. У ході проведеного дослідження, встановлено що інтрамуральний спорт у США є інтегральною частиною загальної програми освіти, що надає можливість залучати дітей з різними рівнем розвитку рухових вмінь та якостей до рухової діяльності поза межами уроків фізичного виховання. Участь у програмах інтрамурального спорту добровільна. Визначено, що інтрамуральна спортивна програма у США характеризуються певними особливостями, які обов'язково враховуються для її успішної реалізації. З'ясовано, що насамперед американськими фахівцями визначається направленість (характер) спортивної програми та можливі для впровадження види рухової активності з врахуванням побажань учнів; важливим є правильне планування та складання якісного розкладу для занять з дотриманням пропускних спроможностей наявних спортивних споруд; обов'язковим є дотримання правил допуску учнів до занять і змагань, а також їх щорічний медичний огляд; реалізація спортивної програми здійснюється з використанням сучасних інформаційних технологій; постійно здійснюється облік і оцінювання програми; велике значення має належна адміністрація та якісний арбітраж; особлива увага відводиться самій процедурі змагань і визначенню переможців; окреме місце відводиться фінансуванню програм і їхній підтримці і просуванню.

Ключові слова: учні, внутрішньошкільний, інтрамуральний, спорт, США, програма

Турчик І.Х., Чопик Р.В., Кізло Н.Б. Содержание и особенности интрамурального (внутришкольного) спорта в США.

Изучение и обобщение зарубежного опыта представляет ценность для Украины, которая поставила перед собой задачу интеграции в мировое сообщество и может стать важным источником основательного осмысления и творческого использования положительных идей в отечественной теории и практике физического воспитания и спорта. В указанной статье проанализирован содержание и особенности организации интрамурального (внутришкольного) спорта в США. В ходе проведенного исследования, установлено, что интрамуральный спорт в США является интегральной частью общей программы образования, дает возможность привлекать детей с различными уровнем развития двигательных умений и качеств в двигательной деятельности за пределами уроков физического воспитания. Участие в программах интрамурального спорта добровольное. Определено, что интрамуральная спортивная программа в США характеризуются определенными особенностями, которые обязательно учитываются для ее успешной реализации. Выяснено, что прежде всего американскими специалистами определяется направленность (характер) спортивной программы и возможные для внедрения виды двигательной активности с учетом пожеланий учащихся; важным является правильное планирование и составление качественного расписания для занятий с соблюдением пропускных способностей имеющихся спортивных сооружений; обязательным является соблюдение правил допуска учеников к занятиям и соревнованиям, а также их ежегодный медицинский осмотр; реализация спортивной программы осуществляется с использованием современных информационных технологий; постоянно осуществляется учет и оценка программы; большое значение имеет надлежащая администрация и качественный арбитраж; особое внимание отводится самой процедуре соревнований и определению победителей; отдельное место отводится финансированию программ и их поддержке и продвижению.

Ключевые слова: ученики, внутришкольный, интрамуральный, спорт, США, программа.

Turchyk I., Chopyk R., Kizlo N. Contents and features of intramural (in-school) sports in the USA.

The study and generalization of foreign experience is a value for Ukraine, which has set itself the task of integration into the world community and can be an important source of thorough thinking and creative use of positive ideas in domestic theory and practice of physical education and sports. This article analyzes the content and features of the organization of intramural (in-school) sports in the United States. The study found that intramural sports in the United States are an integral part of the overall education program, which provides an opportunity to involve children with different levels of development of motor skills and qualities in motor

activities outside of physical education lessons. Participation in intramural sports programs is voluntary. It is determined that the intramural sports program in the United States is characterized by certain features that must be taken into account for its successful implementation. It was found that, first of all, American specialists determine the direction (nature) of the sports program and possible types of physical activity, taking into account the wishes of students; it is important to properly plan and compile a quality schedule for classes in compliance with the capacity of existing sports facilities; it is obligatory to observe the rules of admission of students to classes and competitions, as well as their annual medical examination; implementation of the sports program is carried out with the use of modern information technologies; the accounting and evaluation of the program is constantly carried out; proper administration and quality arbitration are of great importance; special attention is paid to the competition procedure itself and the determination of winners; a special place is given to the financing of programs and their support and promotion.

Keywords: students, in-school, intramural, sports, USA, program

Вступ. Як вказано у Національній стратегії розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки одним з основних її завдань є оновлення цілей і змісту освіти на основі компетентнісного підходу та особистісної орієнтації, урахування світового досвіду. Важливим, як зазначено у документі є збільшення рухового режиму учнів шкільного віку за рахунок уроків фізичної культури, спортивно-масової та фізкультурно-оздоровчої роботи в позаурочний час; удосконалення фізкультурно-оздоровчої та спортивно-масової роботи у закладах системи освіти та інших відомств (розширення кількості спортивних гуртків, секцій і клубів з обов'язковим кадровим, фінансовим, матеріально-технічним забезпеченням їх діяльності) [1]

Питання організації і методики фізичного виховання та спорту в зарубіжних країнах цікавлять багатьох українських фахівців (Вільчковський Е.С., Круцевич Т.Ю., Куц О.С., Лабскір В.М., Шиян Б.М.), науковців інших країн (Гуськов С., Вілк В., Зотов А.П., Крадман Д., Кравчик З., Мальська А., Лісіцкі Т., Поспієш Й., Яворський З.). У той же час сучасних праць щодо особливостей інтрамурального шкільного спорту в США нами не виявлено [2, 3].

Зазначимо, що у США, близько 75% сімей мають щонайменше одну дитину, яка займається організованим спортом [4], а це майже 45 млн. осіб віком від 6 до 18 років [5].

Вивчення та узагальнення закордонного досвіду становить цінність для України, яка поставила перед собою завдання інтеграції в світову спільноту і може стати важливим джерелом ґрунтовного осмислення та творчого використання позитивних ідей у вітчизняній теорії та практиці фізичного виховання та спорту.

Метою даної роботи є – аналіз змісту та особливостей організації інтрамурального (внутрішньошкільного) спорту у США.

Виклад основного матеріалу дослідження. У ході проведеного дослідження, нами встановлено що у більшості американських шкіл краще розвинутим є міжшкільний спорт, що передбачає участь у змаганнях між командами різних шкіл. Проте у деяких школах перевага надається інтрамуральному спорту, що включає індивідуальні та командні змагання між учнями лише одного закладу освіти. В останні роки, до інтрамурального спорту відносять також членство у місцевих спортивних клубах і заняття танцями [6].

Програма внутрішньошкільного спорту у США, на відміну від міжшкільного, зазвичай є доступною для усіх учнів, незалежно від рівня розвитку вмінь, вона розширює навчальну програму США, надаючи усім учням можливість застосовувати отримані під час уроків фізичної культури навички та знання, а отже у такий спосіб позитивно впливати на їхній психомоторний розвиток. Учні також вдосконалюють свої вміння і набувають компетентності в діяльності, якою зможуть займатися впродовж усього життя. Як свідчать проаналізовані нами дослідження американських фахівців, оволодіння зазначеними компетентностями (вміння і впевненість у їх використанні), заохочує школярів у дорослому житті до участі у спортивних заходах, водночас учні, які не оволоділи ними у шкільні роки, з великою ймовірністю будуть менш активними [7]. Окрім того, важливою додатковою перевагою занять є зростання рівня фізичної підготовленості школяра.

У процесі проведеного дослідження нами встановленні особливості організації та забезпечення інтрамуральних спортивних програм у США.

Визначення характеру та обсягу програми. Перед впровадженням інтрамуральних спортивних програм американські фахівці насамперед визначають орієнтацію майбутньої програми (рекреаційна чи змагальна). Для цього обов'язково враховують потреби і бажання учнів.

Якщо програма орієнтована на змагання, то важливою стає перемога. Місце в лізі ретельно моніториться, турніри проводяться з метою визначення нового чемпіона і для здобуття трофеїв та інших нагород. Найкращі гравці домінують в ігровому часі, команди змушені багато і наполегливо тренуватися та максимально намагатися уникнути помилок.

Водночас, якщо програма орієнтована на відпочинок, то увага акцентується на максимальному залученні усіх учнів. Таблиця ліги не публікується, і кожна грає окремою - сама собою. Усі учні перебувають на майданчику рівний час, вони не отримують нагород чи трофеїв, однак в деяких випадках видаються сертифікати учасника.

Програми, у яких одночасно поєднуються змагальний і рекреаційний аспект, залежать від потреб, бажань учнів та виду діяльності. Деякі школярі приєднуються до інтрамуральної програми для реалізації власної потреби участі у змаганнях (відчуття духу суперництва); у таких випадках часто мова йде про тих із них, що були виключені зі спортивних програм. Інші приєднуються задля отримання досвіду участі у приємних заходах із друзями.

Багатьма вченими у США визнається, що найкращою є збалансована програма, яка надає відповідний змагальний досвід та рекреаційні можливості. Адже у такому випадку учні можуть обрати досвід, який найкраще відповідає їхнім особистим потребам.

Види активності. Тип та різноманітність видів активності, що пропонуються учасникам, є основною будь якої інтрамуральної програми у США. Пропоновані види активності є ключовим фактором у визначенні обсягу залучення

школярів до програми, тому важливо вибрати такі види які оптимально враховують побажання учнів. Оскільки школярі в інтрамуральній програмі беруть участь у вільний час і добровільно, то необхідним є врахування їхніх потреб та інтересів.

Слід зазначити, що одним із методів, що використовується у практиці США, є визначення інтересів учнів шляхом опитування, яке зазвичай проводить класний керівник або ж безпосередньо вчитель фізичної культури. Результати опитування обов'язково оприлюднюють, аби учні бачили, що пропонувані школою різновиди активності є узагальненим результатом їх волевиявлення.

Зауважимо, що хоча зацікавленість учнів має велике значення при виборі школою різновидів спортивної активності, проте також враховуються рівень вміння в учнів і безпека учасників.

Програми інтрамурального спорту у США пропонують різноманітні види активності, які можна видозмінювати для збільшення кількості учасників. Наприклад, баскетбол пропонують як традиційний командний вид спорту, абож як гру «один на один», або змагання «штрафного кидка».

Планування. При складанні розкладу занять руховою активністю фахівцями у США враховуються: пропускна спроможність спортивної споруди, пора року, базова навчальна програма, потреби громади, доступність викладачів, потреби учнів, вимоги бюджету. Пропонувані види активності насамперед мають узгоджуватися з навчальною програмою з фізкультурної освіти, надаючи можливість учням вдосконалювати набуті вміння і навички засвоєних попередньо під час уроків фізкультурної освіти.

Споруди та обладнання. Належні спортивні споруди та якісне обладнання мають вирішальне значення для досягнення успіху інтрамуральної програми, і є важливою умовою при плануванні занять. Проте, як відзначається фахівцями, у США при плануванні найчастіше пріоритет надається міжшкільному спорту. Оскільки кількість спортивних команд продовжує зростати, то ускладнюється можливість для занять учнями внутрішньошкільним спортом. Найбільше ця проблема загострюється у другій половині дня, коли з'являється багато охочих займатися. Проведений аналіз літературних джерел, дозволяє констатувати, що у США практикують декілька шляхів для її розв'язання.

Школи при плануванні занять інтрамуральним спортом практикують включення у розклад занять, які не відповідають сезону (наприклад, волейбол зазвичай планують навесні, коли проводяться міжшкільні змагання, проте заняття волейболом, у межах інтрамурального спорту переносять на іншу пору року). Окрім того, для розвантаження шкільних спортивних споруд заняття планують у період, коли немає інших навчальних дисциплін – зранку, в обід чи рано ввечері, коли вони переважно пустують. Крім того шкільна адміністрація намагається використовувати спортивні споруди початкової школи, громади, церков, молодіжних установ, парків та зон відпочинку, а іноді комерційні об'єкти (алеї для боулінгу, басейни, поля для гольфу, ковзанки і роледроми). Орендна плата для шкіл зазвичай невелика.

Правила допуску. Для надання можливості повноцінної участі усіх школярів у заняттях інтрамуральним спортом у США розроблено декілька простих правил допуску до них. Вони прості в адмініструванні та надають учням рівні умови, однак є певні застереження. Насамперед це стосується медичного підтвердження, дозволу для участі в спортивних заходах, адже є види спорту, якими певні категорії дітей з порушенням здоров'я не можуть займатися.

Окрім того, учні, які повертаються до школи після важкої недуги і бажають займатися в інтрамуральній спортивній програмі, повинні отримати дозвіл від шкільного департаменту здоров'я. Резюмуючи сказане, стверджуємо, що дотримання зазначених правил має важливе значення для забезпечення безпеки і збереження здоров'я учасників програми.

Визначення переможця і нагороди. Школи у США практикують два підходи до нагородження й обліку досягнень дітей, що беруть участь в інтрамуральному спорті. Перший передбачає обов'язкову винагороду за досягнення учнів, адже, як уважають його прихильники це стимулює інтерес школярів і забезпечує стимул до участі. Проте, більшої популярності у США набув другий підхід, який не передбачає відзначення і нагородження кращих. На думку його прихильників задоволення, емоції та радість, які отримують учасники добровільних заходів вже є своєрідною нагородою. Окрім того, нагороди роблять програму дорожчою, й отримують їх лише декілька учасників.

Облік. Важливою особливістю ефективного управління інтрамуральними програмами у США є проведення її систематичного обліку. Інформація, щодо визначення вартості програми та оцінки її ефективності певний час зберігаються, і це допомагає вчителям фізичного виховання з'ясувати рівень участі у заняттях спортом відповідно до потреб і бажань школярів, визначити популярні і непопулярні види активності, а також потреби програми, ефективні процедури управління, її сильні і слабкі сторони.

Використання сучасних інформаційних технологій. Для ефективного управління спортивною інтрамуральною програмою школи США використовують комп'ютерну техніку. Існує велика кількість комп'ютерних програм, які прискорюють процес планування, полегшують зберігання і аналіз статистичних даних, передачу інформації тощо. Використання комп'ютера важко переоцінити, особливо у великих програмах, адже це усуває потребу ведення великої кількості документації, одночасно сприяючи ефективнішому адмініструванню програми.

Медичний огляд. Участь у інтрамуральному спорті у США передбачає обов'язковий щорічний медичний огляд усіх учнів. Зазвичай він проводиться на початку навчального року, і його результати визначають допуск до програми внутрішньошкільного спорту. У деяких школах перед початком занять вимагають ще додаткову спеціальну експертизу.

Фінансування. Оскільки інтрамуральні спортивні програми сприяють досягненню освітніх цілей, то їх фінансування, як й інших внутрішньомуральних програм проводиться переважно з освітніх фондів та центральних адміністрацій. Вони включені до бюджету асигнування шкільного фізичного виховання, що забезпечується бюджетом школи.

Підтримка та просування програми. Однією з важливих особливостей спортивних інтрамуральних програм у США є їхня публічність. Для цього проводяться спеціальні рекламні заходи, які сприяють залученню до них учнів, посилюють адміністративну підтримку, а також інформують громадськість про вплив програми на життя школярів. Практикується також

систематичне поширення інформації про майбутні заходи та переваги участі у них.

Оцінка програми. З метою забезпечення відповідності програми поставленим цілям, фахівцями практикується проведення періодичного оцінювання. Філософія, організація та управління, визначення переможців, представлені види активності, часові періоди, правила та положення, фінанси й публічність - це ті аспекти, які ретельно вивчаються й аналізуються.

З'ясовано, що важливе місце в успішній реалізації програми інтрамурального спорту у США займає забезпечення належного **арбітражу**. Традиційно арбітрами виступають самі учні, яких спеціально готують до виконання цієї ролі. Найчастіше це ті школярі, які з певних причин не можуть брати участь у програмі як спортсмени, проте отримують задоволення від участі у суддівській колегії.

Адміністрація. У багатьох школах США інтрамуральна програма перебуває під юрисдикцією завідувача, який зазвичай звітує перед відповідальним за фізичне виховання у школі. Як свідчить практика, до участі в управлінні програмою у США залучають все більше учнів. Одним із популярних методів такої практики є створення інтрамуральної ради, яка надає значну допомогу керівникові програми. До її складу входять обрані учні, що репрезентують різні вікові групи, які тісно співпрацюватимуть із директором загальноосвітньої школи. Обов'язками інтрамуральної ради є розробка стратегії розвитку, правил та процедури керівництва програмою.

Змагання. Відзначимо, що існує багато способів організації змагань у інтрамуральній спортивній програмі. Проте, як наголошується американськими фахівцями, важливо, щоб вчитель не втратив основної мети програми, а саме - залучення учнів до участі у спортивній діяльності, посилення індивідуального розвитку та отримання позитивного досвіду всіма учасниками.

У США змагання із інтрамурального спорту зазвичай проводяться у межах школи, а саме: між класами, між паралелями класів, у межах так званих «груп продовженого дня» або на уроці фізкультурної освіти.

Висновок. У ході проведеного дослідження, нами встановлено що інтрамуральний спорт у США є інтегральною частиною загальної програми освіти, що надає можливість залучати дітей з різними рівнем розвитку рухових вмінь та якостей до рухової діяльності поза межами уроків фізичного виховання. Участь у програмах інтрамурального спорту добровільна.

Визначено, що інтрамуральна спортивна програма у США характеризуються певними особливостями, які обов'язково враховуються для її успішної реалізації. З'ясовано, що насамперед американськими фахівцями визначається направленість (характер) спортивної програми та можливі для впровадження види рухової активності з врахуванням побажань учнів; важливим є правильне планування та складання якісного розкладу для занять з дотриманням пропускних спроможностей наявних спортивних споруд; обов'язковим є дотримання правил допуску учнів до занять і змагань, а також їх щорічний медичний огляд; реалізація спортивної програми здійснюється з використанням сучасних інформаційних технологій; постійно здійснюється облік і оцінювання програми; велике значення має належна адміністрація та якісний арбітраж; особлива увага відводиться самій процедурі змагань і визначенню переможців; окреме місце відводиться фінансуванню програм і їхній підтримці і просуванню.

Література

1. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012–2021 /М-во освіти і науки України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/344/2013#Text> (дата звернення 17.10.2018)
2. Турчик І. Особливості організації шкільного спорту у США. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. – Серія №15. «Науково-педагогічні проблеми фізичної культури/ Фізична культура і спорт»: Збірник наукових праць/ [за ред. Г. М. Арзютова]. К.: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2014. Вип. 2 (43)14. – С. 92–96.
3. Турчик І. Шкільний спорт у середніх та старших школах США (масштаби та чинники залучення). Порівняльно-педагогічні студії. 2014, №2-3 (20-21). С.53-58
4. Adirim T.A., Cheng T.L. Overview of injuries in the young athlete. Sport. Med. 2003, №33. P. 75–81
5. DiFiori J.P., Benjamin H.J., Brenner J., Gregory A., Jayanthi N., Landry G., Luke A. Overuse injuries and burnout in youth sports: A position statement from the American medical society for sports medicine. Sport Med. 2014, №24. P.3–20.
6. Guidelines for after-school physical activity and intramural program / National Association for Sport and Physical Education Reston, VA: National Association for Sport and Physical Education URL: <file:///C:/Users/User/Downloads/Guidelines%20for%20After.pdf> (дата звернення 28.01.2019).
7. Wuest D. Lombardo B. Curriculum and Instruction: the secondary school physical education experience. – Mosby- Year Book. – 1994. – p.414

Reference

1. Natsionalna stratehiia rozvytku osvity v Ukraini na 2012–2021 [National strategy for the development of education in Ukraine for 2012-2021]. M-vo osvity i nauky Ukrainy. [in Ukraine].
2. Turchik I. Osoblyvosti orhanizatsii shkilnoho sportu u SShA. [Peculiarities of school sports in the United States]. Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova. – Seriiia №15. «Naukovo-pedahohichni problemy fizychnoi kultury/ Fizychna kultura i sport»: Zbirnyk naukovykh prats/ [za red. H. M. Arziutova]. K.: Vyd-vo NPU imeni M. P. Drahomanova, 2014. Vyp. 2 (43)14. – S. 92–96. [in Ukraine].
3. Turchik I. Shkilnyi sport u serednikh ta starshykh shkolakh SShA (masshtaby ta chynnyky zaluchennia) [School sport in middle and high school in the USA (degree and facts of involvement)]. Comparative-pedagogical studios, 2014, №2-3 (20-21). S.53-58 [in Ukraine].

4. Adirim T.A., Cheng T.L. Overview of injuries in the young athlete. Sport. Med. 2003, №33. P. 75–81
5. DiFiori J.P., Benjamin H.J., Brenner J., Gregory A., Jayanthi N., Landry G., Luke A. Overuse injuries and burnout in youth sports: A position statement from the American medical society for sports medicine. Sport Med. 2014, №24. P.3–20.
6. Guidelines for after-school physical activity and intramural program / National Association for Sport and Physical Education Reston, VA: National Association for Sport and Physical Education URL: file:///C:/Users/User/Downloads/Guidelines%20for%20After.pdf (дата звернення 28.01.2019).
7. Wuest D. Lombardo B. Curriculum and Instruction: the secondary school physical education experience . – Mosby- Year Book. – 1994. – p.414

DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2020.3(123).28

Філоненко Л. В.

*кандидат педагогічних наук, доцент кафедри здоров'я людини і фізичної реабілітації,
Рівненський Національний університет водного господарства та природокористування
Демченко І. І.*

*доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри спеціальної освіти,
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Прокопчук В.І.*

*кандидат педагогічних наук, доцент кафедри гри на музичних інструментах
Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету
Замашкіна О.Д.*

*кандидат педагогічних наук, доцент кафедри соціальної роботи, соціальної педагогіки та фізичної культури,
Ізмаїльський державний гуманітарний університет
Зленко Н. М.*

*кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри філософії та соціальних наук
Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка
Шевчук К. Д.*

*кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та методики початкової освіти
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Фурдуй С. Б.*

*доцент, кандидат педагогічних наук, завідувач кафедри соціальної роботи,
соціальної педагогіки та фізичної культури, Ізмаїльський державний гуманітарний університет
Максимчук Б. А.*

*доктор педагогічних наук, професор кафедри соціальної роботи, соціальної педагогіки та фізичної культури,
Ізмаїльський державний гуманітарний університет*

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ЦІННІСНОГО СТАВЛЕННЯ В СПЕЦІАЛІЗОВАНИХ ЗАКЛАДАХ

Важливо визначити, які можливості в процесах набуття, збереження та реалізації ціннісних констеляцій стосовно іншої людини є в середовищі школи-інтернату в порівнянні з іншими навчальними закладами щодо використання найважливіших екзистенціалів практичного життя. Педагоги звертають увагу на ряд чинників, які перешкоджають ефективному вихованню ціннісного ставлення до людини. Серед них – злочинність, озлобленість, почуття всюдозволеності, низький рівень особистісної комунікації, безвідповідальність, життєвий песимізм, тощо. Аналіз теоретичних праць та узагальнення наукових положень дають підстави вважати, що ціннісне ставлення до іншої людини – інтегроване новоутворення, яке визначається гуманістичною етикою і мораллю та базується на таких моральних цінностях, як повага, гідність, рівноправ'я, доброзичливість, виваженість, самодостатність, готовність до конструктивного діалогу.

Ключові слова: школи-інтернати, інтегроване новоутворення, моральні цінності, виховний процес, педагогічні умови, соціалізація

Філоненко Л. В., Фурдуй С.Б., Демченко І. І., Замашкіна О.Д., Зленко Н. Н., Шевчук К.Д., Прокопчук В.І. Максимчук Б. А. Теоретические основы исследования проблемы формирования ценностного отношения в специализированных заведениях. Важно определить, какие возможности в процессах приобретения, сохранения и реализации ценностных констелляцией отношения к другому человеку есть в среде школы-интерната по сравнению с другими учебными заведениями об использовании важнейших экзистенциалов практической жизни. Педагоги обращают внимание на ряд факторов, препятствующих эффективному воспитанию ценностного отношения к человеку. Среди них – преступность, озлобленность, чувство всюдозволенности, низкий уровень личностной коммуникации, безответственность, жизненный пессимизм, и тому подобное. Анализ теоретических работ и обобщения научных положений дают основания считать, что ценностное отношение к другому человеку - интегрированное новообразование, которое определяется